

Hoge Raad, 16 mei 1997, Hansa v Bechem

INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT

Artikel 12 EVO ook van toepassing op goederenrechtelijke overgang van gecedeerde vordering

3.4.1. Het gaat hier om de cessie van een vordering, die is overeengekomen tussen rechtspersonen die niet in hetzelfde land gevestigd zijn. Op een dergelijke cessie is art. 12 EVO van toepassing. Ter beoordeling van het middel moet dan ook in de eerste plaats worden nagegaan of art. 12 EVO ook het recht aanwijst dat dient te worden toegepast op de vraag aan welke vereisten de cessie van een vordering moet voldoen om de goederenrechtelijke overgang van de vordering van het vermogen van de cedent naar het vermogen van de cessionaris, met werking tegenover derden, tot stand te brengen. (...) Op grond van het vorenoverwogene komt de Hoge Raad tot de slotsom dat de in art. 12 neergelegde verwijzingsregels mede ertoe strekken antwoord te geven op de hiervoor in 3.4.1 omschreven vraag

Verwijzingsregel artikel 12(1) EVO beheerst goederenrechtelijke overgang vordering van cedent naar cessionaris en andere derden dan de schuldenaar

Dit leidt tot de conclusie dat de in art. 12 lid 1 gegeven verwijzingsregel niet alleen geldt voor de louter obligatoire verhouding tussen cedent en cessionaris, maar tevens voor de goederenrechtelijke aspecten van de cessie. De geldigheidsvereisten voor de overgang van de gecedeerde vordering naar het vermogen van de cessionaris en de werking van deze overgang tegenover andere derden dan de schuldenaar, worden derhalve beheerst door het recht dat ingevolge de verwijzingsregels van het EVO op de cessie-overeenkomst van toepassing is.

Mogelijkheid goederenrechtelijke rechtskeuze

Tenslotte zou toepasselijkheid van de regel van lid 2 meebrengen dat cedent en cessionaris in de overeenkomst van cessie niet het op de goederenrechtelijke werking van de cessie toepasselijke recht zouden kunnen kiezen, ofschoon de vrijheid van rechtskeuze in art. 3 EVO wordt vooropgesteld en ook overigens in het internationaal privaatrecht in toenemende mate wordt aanvaard, zoals onder meer blijkt uit verscheidene in de laatste decennia tot stand gekomen Haagse verdragen en, wat de cessie in het bijzonder betreft, uit het bepaalde in art. 145 lid 1 van de op 1 januari 1989 in werking getreden Zwitserse wet inzake het internationaal privaatrecht van 18 december 1987

Vindplaatsen: NIPR 1997, nr. 209, p. 254; NJ 1998, 585, m.nt. De Boer

Zie ook: J. Willeumier, V&O 1997, p. 62-64; H.L.E. Verhagen, JOR 1997, p. 535-551; J.A. Oppedijk, Bb 1997, p. 141-144; H.A.G. Fikkers, NbBW 1997, p. 79-81; L.F.A. Steffens, NTBR 1997, p. 212-217; D. Rijpma, WPNR 6297 (1998), p. 21-27; P. Vlas, Ars Aequi 1998, p. 213-220; L.Th.L.G. Pellis, Advocatenblad 1998, p. 149-151; T.H.D. Struycken, Bb 1998, p. 61-64; R.I.V.F. Bertrams, WPNR 6312 (1998), p. 291-292 met naschrift D. Rijpma (p. 292); M.E. Koppend-Laforce, NILR 1988, p. 129-137; D. Rijpma, TvI 1998, p. 38-40

Hoge Raad, 16 mei 1997

(Roelvink, Mijnsen, Korthals Altes, Heemskerk, Herrmann)

Arrest

in de zaak van:

Mr Hylke Carst Brandsma, in zijn hoedanigheid van curator in het faillissement van Bechem Chemie BV, te Apeldoorn, eiser tot cassatie, adv. mr. U.W. Joustra, tegen

De vennootschap naar Duits recht Hansa Chemie Aktiengesellschaft, te Duisburg, Bondsrepubliek Duitsland, verweerster in cassatie, niet verschenen.

1. Het geding in feitelijke instanties

Verweerster in cassatie - verder te noemen: Hansa - heeft bij exploit van 20 maart 1996 eiser tot cassatie - verder te noemen: de Curator - gedagvaard voor de Rechtbank te Zutphen en gevorderd:

1. voor recht te verklaren dat Hansa rechthebbende is op een bedrag van f 20 307,68, althans een zodanig bedrag als de Rechtbank vermeent te behoren, welk bedrag op een der in de dagvaarding vermelde rekeningen van de ABN-AMRO Bank NV is gestort, alsmede op de verkregen rente over genoemde hoofdsom;
2. de Curator te gebieden om binnen twee maanden na betekening van het te dezen te wijzen vonnis mede te werken aan overschrijving van de onder 1 genoemde hoofdsom en rente op een nader door Hansa aan te geven bank- of girorekening, onder verbeurte van een dwangsom van f 1000 per dag;
3. te verklaren voor recht dat de contractuele rente ingevolge de algemene voorwaarden, althans de wettelijke rente over het onder 1 toe te wijzen bedrag, onder aftrek van de rente als genoemd onder 1, vanaf de dag van faillissement boedelschuld is in het faillissement van Bechem Chemie BV.

De Curator heeft de vordering van Hansa bestreden.

De Rechtbank heeft bij vonnis van 18 juli 1996 de vorderingen onder 1 en 2 toegewezen, evenwel met maximering van de opgelegde dwangsommen tot f 25 000, en de vordering onder 3 afgewezen.

(...)

3. Beoordeling van het middel

3.1. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.
(i) Op of omstreeks 17 augustus 1994 heeft Hansa aan de in Nederland gevestigde rechtspersoon Bechem

Chemie BV (hierna: Bechem) een partij chemische producten verkocht voor een bedrag van DM 19 690. De op deze transactie toepasselijke "Verkaufs- und Lieferbedingungen" van Hansa bepalen in 6 ("Eigentumsvorbehalt") onder (e), eerste zin: "Der Käufer tritt hiermit die durch weiterveräußerung der Vorbehaltsware entstehenden Ansprüche gegen Dritte zur Sicherung aller unserer Forderungen an uns ab".

(ii) Op 18 augustus 1994 heeft Bechem de partij chemische producten doorverkocht aan Sensora BV, een in Nederland gevestigde rechtspersoon.

(iii) Op 31 augustus 1994 is aan Bechem surséance van betaling verleend, waarna op 22 september 1994 het faillissement van Bechem is uitgesproken. Bechem had toen de aan Hansa verschuldigde koopprijs nog niet voldaan, terwijl Sensora het door haar aan Bechem verschuldigde bedrag ook nog niet had betaald.

(iv) Sensora heeft f 20 307,68 gestort op een door de Curator en Hansa gezamenlijk beheerde bankrekening. De Curator en Hansa hebben ieder volledige kwijting aan Sensora verleend. Partijen hebben afgesproken dat het gedeponeerde bedrag zal worden uitgekeerd aan de partij die in rechte gelijk zal krijgen.

3.2. Hansa verdedigt het standpunt dat de vordering van Bechem op Sensora rechtsgeldig aan haar is gecedeerd en vordert in dit geding een verklaring voor recht dat zij rechthebbende is op het door Sensora gedeponeerde bedrag, alsmede veroordeling van de Curator tot medewerking aan overschrijving van dat bedrag naar een door Hansa op te geven bank- of girorekening. Voor zover in cassatie nog van belang, baseert Hansa haar standpunt op de volgende stellingen:

(a) Op de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem is Duits recht van toepassing volgens het bepaalde in het op 19 juni 1980 te Rome tot stand gekomen Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, Trb. 1980, 156, verder aan te duiden als EVO.

(b) Uit art. 12 lid 1 EVO volgt dat de vraag of de onderhavige cessie geldig is, wordt beheerst door Duits recht als het recht dat op de koopovereenkomst tussen Bechem en Hansa toepasselijk is.

(c) Naar Duits recht komt een cessie tot stand door een niet aan enige vorm gebonden overeenkomst, zodat de onderhavige cessie reeds tot stand kwam op het moment dat de koopovereenkomst werd gesloten.

De Curator bestrijdt het standpunt van Hansa en heeft daartoe, voor zover in cassatie nog van belang, het volgende aangevoerd:

(i) De koopovereenkomst tussen Bechem en Hansa wordt weliswaar ingevolge art. 4 EVO beheerst door Duits recht als het recht van het land waar Hansa haar hoofdbestuur heeft, maar op grond van art. 4 lid 1 EVO moet op dat deel van de overeenkomst dat nauwer verbonden is met een ander land, het recht van dit land worden toegepast. Aangezien de (zekerheids-)cessie veel nauwer is verbonden met Nederland, is Nederlands recht daarop van toepassing.

(ii) In ieder geval sluit art. 12 lid 2 EVO overgang van een vordering uit indien niet is voldaan aan de vereisten van het recht dat van toepassing is op de te cederen

vordering. Deze vordering wordt beheerst door het op de koopovereenkomst tussen Sensora en Bechem toepasselijke Nederlandse recht.

(iii) Naar Nederlands recht heeft de cessie ten opzichte van de boedel geen effect, omdat zij een overdracht tot zekerheid betreft en dus wegens het bepaalde in art. 3:84 lid 3 BW een geldige titel ontbeert.

(iv) Bovendien is de cessie pas aan Sensora medege-deeld nadat de surséance aan Bechem was verleend, dus nadat Bechem beschikkingsonbevoegd was geworden. De mededeling is daarom niet tijdig en rechtsgeldig gedaan en heeft geen overgang van het vorderingsrecht tot gevolg op grond van art. 3:94 in verbinding met art. 3:84 lid 1 BW en art. 35 dan wel 228 Fw.

3.3. De Rechtbank heeft het standpunt van Hansa juist bevonden en de vordering toegewezen. Zij heeft daartoe in rov. 5.1 van haar vonnis vooropgesteld, verkort weergegeven, dat de internationale rechtspraak ermee gebaat is dat een einde wordt gemaakt aan de onzekerheid omtrent de vragen of het in het Nederlandse recht gemaakte onderscheid tussen het verbintenisrechtelijke en het goederenrechtelijke aspect van een cessie ook naar Nederlands internationaal privaatrecht moet worden gehanteerd, en of het EVO "in rechtstreekse zin ook de goederenrechtelijke aspecten van een internationale cessie-overeenkomst beheerst". De Rechtbank nam tot uitgangspunt dat het voor de hand ligt "het conflictenrechtelijke raamwerk van het EVO" toe te passen op die goederenrechtelijke aspecten en voorbij te gaan aan de in de literatuur geopperde rechtstheoretische bezwaren; daarbij kan volgens de Rechtbank in het midden blijven of het EVO onverkort ook de goederenrechtelijke aspecten van de cessie beheerst, dan wel dat de verdragsrechtelijke verwijzingsregels daarop analoog worden toegepast. Na vervolgens in verband met art. 12 lid 2 EVO de - in cassatie niet meer aan de orde gestelde - vraag of de gecedeerde vordering op Sensora voor cessie vatbaar is, in rov. 5.2 te hebben onderzocht en bevestigend te hebben beantwoord, heeft de Rechtbank in rov. 5.3, voor zover in cassatie van belang, het volgende overwogen:

"Of de onderhavige cessie, welke tot zekerheid van Hansa strekt, rechtsgeldig is, zal moeten worden bepaald aan de hand van het recht dat de verbintenissen tussen cedent en cessionaris beheerst. Blijkens artikel 12 lid 1 EVO, wordt op die verbintenissen het recht toegepast dat ingevolge dit verdrag op de tussen hen bestaande overeenkomst van toepassing is. (...)

Op grond van artikel 4 EVO wordt de contractuele relatie tussen Hansa en Bechem behoudens een rechtskeuze beheerst door Duits recht, zijnde het recht van het land waar Hansa, die de kenmerkende prestatie moest verrichten, haar hoofdbestuur en -vestiging heeft.

De algemene voorwaarden, waarin de cessie ligt vervat, vormen een onlosmakelijk onderdeel van de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem, zodat de juridische relatie tussen hen ook wat dit betreft door Duits recht wordt beheerst.

(...)

In rechte staat vast dat naar Duits recht geen bijzondere eisen worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop een cessie tot stand komt alsmede dat naar dat recht fiduciaire cessies van toekomstige vorderingen zonder enige beperking mogelijk zijn. Naar Duits recht is de cessie tussen Bechem en Hansa niet alleen rechtsgeldig maar ook voltooid op het moment dat Bechem de vordering op Senzora verkreeg. Op dat moment was Bechem (...) nog volledig beschikkingsbevoegd. De Curator doet daarom ten onrechte een beroep op artikel 35 Fw."

3.4.1. Het gaat hier om de cessie van een vordering, die is overeengekomen tussen rechtspersonen die niet in hetzelfde land gevestigd zijn. Op een dergelijke cessie is art. 12 EVO van toepassing. Ter beoordeling van het middel moet dan ook in de eerste plaats worden nagegaan of art. 12 EVO ook het recht aanwijst dat dient te worden toegepast op de vraag aan welke vereisten de cessie van een vordering moet voldoen om de goederenrechtelijke overgang van de vordering van het vermogen van de cedent naar het vermogen van de cessionaris, met werking tegenover derden, tot stand te brengen.

3.4.2. In de tekst van art. 12, op zichzelf gezien, valt een zodanige aanwijzing niet te lezen. Lid 1 van het artikel spreekt van "de verbintenissen tussen cedent en cessionaris", terwijl lid 2 het recht aanwijst dat van toepassing is op de vraag of de vordering voor cessie vatbaar is, alsmede op enige vragen die de positie van de schuldenaar van de gecedeerde vordering betreffen. De tekst van art. 12 is echter niet beslissend. De vraag of art. 12 EVO, in zijn geheel beschouwd, al dan niet de strekking heeft te regelen welk recht van toepassing is op de vereisten waaraan de cessie van een vordering moet voldoen om de goederenrechtelijke overgang ervan te bewerkstelligen, is een vraag van uitleg van het EVO, welke dient te worden beantwoord aan de hand van de aanwijzingen in art. 18 EVO en van de maatstaven van de art. 31 en 32 van het in 1969 tot stand gekomen Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, Trb. 1972, 51.

Art. 18 EVO bepaalt dat bij de uitleg en de toepassing van de eenvormige regels rekening moet worden gehouden met het internationale karakter ervan en met de wenselijkheid om eenheid te bereiken in de wijze waarop zij worden uitgelegd en toegepast. Dit brengt mee dat de rechter bij de uitlegging en toepassing van art. 12 EVO niet de materiële regeling van de cessie in het interne recht van zijn land, met het daarin gehanteerde begrippenstelsel, tot uitgangspunt behoort te nemen.

Uit het bepaalde in art. 31 lid 1 en art. 32 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht volgt voorts dat art. 12 EVO moet worden uitgelegd met inachtneming van de context en in het licht van voorwerp en doel van het EVO, en dat voor een bevestiging van de betekenis welke die uitlegging oplevert, een beroep kan worden gedaan op de voorbereidende werkzaamheden en de omstandigheden waaronder het EVO is gesloten.

3.4.3. Het EVO berust blijkens zijn preambule op de wens om op het gebied van het internationaal privaatrecht

recht verder te gaan met de in de Europese Gemeenschap reeds begonnen eenmaking van het recht. In het licht hiervan dient bij de uitlegging van de reikwijdte van art. 12 ervan te worden uitgegaan dat het EVO een ruime, zo volledig mogelijke regeling beoogt te geven voor de vragen van internationaal privaatrecht waartoe de in het EVO behandelde rechtsfiguren aanleiding kunnen geven. Wat de in art. 12 vervatte regels voor de aanwijzing van het op de rechtsfiguur van de cessie toepasselijke recht betreft, ligt het dan ook niet voor de hand dat de verdragsluitende Staten bepaalde aspecten van de cessie, welke in een aantal Lid-Statens van de EG als van goederenrechtelijke aard worden gekwalificeerd, aan de eenvormige verdragsregels zouden hebben willen onttrekken. De vraag rijst echter of een dergelijke bedoeling wèl uit de voorbereidende werkzaamheden voor de totstandkoming van het EVO of de omstandigheden waaronder het is gesloten, naar voren komt.

3.4.4. De Hoge Raad is van oordeel dat laatstvermelde vraag ontkennend dient te worden beantwoord.

Het toelichtende rapport bij het EVO van de hand van de gedelegeerden Giuliano en Lagarde (Pb. EG 1980, no. C 282/1-50) bevat ten aanzien van art. 12 een passage (p. C 282/34) waarin wordt toegelicht waarom in de definitieve versie van art. 12 lid 1 niet is gekozen voor een "eenvoudigere en dus elegantere" redactie als de volgende: "de overdracht van een vordering bij overeenkomst wordt in de betrekkingen tussen cedent en cessionaris beheerst door het op deze overeenkomst toepasselijke recht" (Franse versie: "le transfert d'une créance par convention est régi dans les rapports entre cédant et cessionnaire par la loi applicable à cette convention"). Blijkens de toelichting wilde men een redactie vermijden waardoor de opvatting zou kunnen postvatten dat het op "de overeenkomst van cessie" (Franse versie: "la convention de cession") toepasselijke recht, in rechtsstelsels als het Duitse, mede de voorwaarden voor de geldigheid van de cessie ten opzichte van de schuldenaar bepaalt, hetgeen uitdrukkelijk wordt uitgesloten door art. 12 lid 2. Uit deze passage laat zich afleiden dat art. 12 lid 1 niet (alleen) het oog heeft op de overeenkomst waarbij cedent en cessionaris zich slechts jegens elkaar verbinden om de vordering over te zullen dragen, maar (ook) ziet op de overeenkomst van cessie, de rechtshandeling waarbij de vordering wordt overgedragen.

Voorts bepaalde het in 1972 bekendgemaakte, in Nederland o.a. in WPNR 5218 (1973) en 5268 (1974) gepubliceerde Voorontwerp van het EVO in het tweede lid van art. 16 (de voorloper van art. 12) dat op "de voorwaarden waaronder de cessie aan de schuldenaar en aan derden kan worden tegengeworpen", van toepassing is de wet die de gecedeerde vordering beheerst. Zou het besluit om de inroepbaarheid van de cessie tegenover die "derden" (anderen dan de schuldenaar) in de definitieve versie van het cessie-artikel onvermeld te laten, berusten op de bedoeling dit onderwerp buiten het toepassingsgebied van art. 12 te laten vallen, dan zou dit allicht aanleiding hebben gegeven tot enige toelichting in het rapport Giuliano/Lagarde; het ontbreken

van een dergelijke toelichting wijst erop dat van een dergelijke bedoeling geen sprake is.

3.4.5. Tegenover het voorgaande komt geen gewicht toe aan de omstandigheid dat de materie waarop de bepalingen van het EVO betrekking hebben, in art. 1 lid 1 globaal wordt aangeduid als "verbintenissen uit overeenkomst". Reeds uit de aard van verscheidene der in art. 1 lid 2 opgesomde onderwerpen, welke kennelijk geacht werden binnen het toepassingsgebied van het verdrag te vallen indien zij niet uitdrukkelijk daarvan zouden zijn uitgezonderd, blijkt dat die globale aanduiding niet als een uitputtende omschrijving van het toepassingsgebied mag worden opgevat.

Evenmin doet aan het hiervoor in 3.4.2-3.4.4 overwogene af dat in het rapport Giuliano/Lagarde ter toelichting op art. 1 lid 1 wordt opgemerkt (p. C 282/10) dat, nu het verdrag uitsluitend betrekking heeft op verbintenissen uit overeenkomst, het vanzelf spreekt dat "zakelijke rechten en rechten op het gebied van de intellectuele eigendom" (Franse versie: "la matière relative aux droits réels et intellectuels") niet door de bepalingen van het verdrag worden bestreken. Deze opmerking geeft onvoldoende grond voor de veronderstelling dat de opstellers van het rapport de werking (geldigheid) van de cessie tegenover derden als materie betreffende "zakelijke rechten" beschouwden.

3.4.6. Op grond van het vorenoverwogene komt de Hoge Raad tot de slotsom dat de in art. 12 neergelegde verwijzingsregels mede ertoe strekken antwoord te geven op de hiervoor in 3.4.1 omschreven vraag.

3.5. Uit het voorgaande volgt dat voor de beantwoording van evenbedoelde vraag moet worden gekozen tussen toepasselijkheid van het recht dat ingevolge de verwijzingsregels van het EVO op de cessie-overeenkomst van toepassing is (art. 12 lid 1) en het recht dat de gecedeerde vordering beheerst (art. 12 lid 2). Andere in de literatuur over het op de cessie toe te passen recht verdedigde conflictregels, zoals toepasselijkheid van de wet van de woonplaats van de cedent of van de woonplaats van de cessionaris, komen niet in aanmerking, nu het antwoord in het stelsel van art. 12 moet worden gevonden. Het tweede lid van art. 12 omschrijft op welke vragen het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, dient te worden toegepast. Gelet op de nauwkeurigheid van deze omschrijving en op hetgeen hiervoor in 3.4.4, laatste alinea, is vermeld omtrent de ontstaansgeschiedenis van art. 12 lid 2, is die omschrijving kennelijk limitatief bedoeld, zodat de hiervoor in 3.4.1 omschreven vraag niet door het in lid 2 bepaalde wordt beantwoord. Dit leidt tot de conclusie dat de in art. 12 lid 1 gegeven verwijzingsregel niet alleen geldt voor de louter obligatoire verhouding tussen cedent en cessionaris, maar tevens voor de goederenrechtelijke aspecten van de cessie. De geldigheidsvereisten voor de overgang van de gecedeerde vordering naar het vermogen van de cessionaris en de werking van deze overgang tegenover andere derden dan de schuldenaar, worden derhalve beheerst door het recht dat ingevolge de verwijzingsregels van het EVO op de cessie-overeenkomst van toepassing is.

Voor deze uitleg pleit ook het volgende. Zou art. 12 lid 1 uitsluitend het oog hebben op de louter obligatoire verhouding tussen cedent en cessionaris, dan zou deze bepaling geen zelfstandige betekenis hebben en dus overbodig zijn naast de algemene verwijzingsregels van art. 3 en 4 EVO. Voorts zou een uitleg die meebrengt dat de goederenrechtelijke aspecten van de cessie zijn onderworpen aan het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, veelal ertoe leiden dat de rechtsverhouding tussen cedent en cessionaris wordt beheerst door twee verschillende rechtssystemen, hetgeen uit een oogpunt van eenvoud en praktische hanteerbaarheid onwenselijk is en dan ook niet door de opstellers van het verdrag zal zijn beoogd. Tenslotte zou toepasselijkheid van de regel van lid 2 meebrengen dat cedent en cessionaris in de overeenkomst van cessie niet het op de goederenrechtelijke werking van de cessie toepasselijke recht zouden kunnen kiezen, ofschoon de vrijheid van rechtskeuze in art. 3 EVO wordt vooropgesteld en ook overigens in het internationaal privaatrecht in toenemende mate wordt aanvaard, zoals onder meer blijkt uit verscheidene in de laatste decennia tot stand gekomen Haagse verdragen en, wat de cessie in het bijzonder betreft, uit het bepaalde in art. 145 lid 1 van de op 1 januari 1989 in werking getreden Zwitserse wet inzake het internationaal privaatrecht van 18 december 1987.

3.6. Onderdeel 1 van het middel betoogt onder 1.a primair dat de vereisten voor een geldige overdracht van een vordering op naam worden bepaald door het recht dat de gecedeerde vordering beheerst. Uit het hiervoor in 3.5 overwogene volgt dat dit betoog niet als juist kan worden aanvaard.

Nu de Rechtbank, in cassatie onbestreden, heeft vastgesteld dat de overeenkomst tussen Hansa en Bechem door Duits recht wordt beheerst, volgt uit het in 3.5 overwogene dat zij terecht Duits recht heeft toegepast op de goederenrechtelijke geldigheid van de onderhavige cessie. Dit brengt mee dat hetgeen in het onderdeel onder 1.a subsidiair en meer subsidiair wordt betoogd, evenmin als juist kan worden aanvaard. Subonderdeel 1.a is derhalve tevergeefs voorgesteld.

3.7. De subonderdelen 1.b en 1.c kunnen evenmin slagen, nu zij blijken het voorgaande ten onrechte ervan uitgaan dat de vraag of de onderhavige cessie geldig is, wordt beheerst door Nederlands recht.

3.8. Onderdeel 2, dat onder een tweetal, met een door de Rechtbank - subsidiair - aangenomen rechtskeuze samenhangende, voorwaarden is voorgesteld, kan reeds bij gebrek aan belang niet tot cassatie leiden. De beslissing van de Rechtbank dat Duits recht de overeenkomst tussen Hansa en Bechem beheerst, wordt immers zelfstandig gedragen door haar oordeel (rov. 5.3, tweede alinea) dat de overeenkomst op grond van art. 4 EVO (bevattende de bij gebreke van een rechtskeuze door partijen toepasselijke verwijzingsregels) door Duits recht wordt beheerst.

3.9. Onderdeel 3 strekt ten betoog dat de Rechtbank, uitgaande van de toepasselijkheid van Duits recht op de cessie-overeenkomst, krachtens art. 33 van het Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, had moeten

toepassen op de goederenrechtelijke verhouding. Dit betoog faalt reeds omdat het uitgaat van de onjuiste opvatting dat bij de toepassing van de verwijzingsregels van het EVO herverwijzing (renvoi) kan plaatsvinden. Art. 15 EVO sluit herverwijzing uit.

4. Beslissing

De Hoge Raad:
verwerpt het beroep;
veroordeelt de Curator in de kosten van het geding in cassatie, tot op deze uitspraak aan de zijde van Hansa begroot op nihil.

Conclusie Advocaat-Generaal Strikwerda

1. Art. 12 van het op 19 juni 1980 te Rome tot stand gekomen Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (EVO), Trb. 1980, 156, bepaalt:

"1. De verbintenissen tussen cedent en cessionaris van een vordering worden beheerst door het recht dat ingevolge dit Verdrag op de tussen hen bestaande overeenkomst van toepassing is.

2. Het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, bepaalt of zij voor cessie vatbaar is, alsmede de betrekkingen tussen cessionaris en schuldenaar, de voorwaarden waaronder de cessie aan de schuldenaar kan worden tegengeworpen en of de schuldenaar door betaling is bevrijd."

Het gaat in deze zaak, die bij wege van sprongcassatie aan de Hoge Raad wordt voorgelegd, om de vraag hoe dit artikel moet worden uitgelegd en, meer bepaald, om de vraag welk recht van toepassing is op de (goederenrechtelijke) geldigheid van de cessie: het door het eerste of het door het tweede lid aangewezen rechtsstelsel. Deze vraag van uitlegging van het EVO, die in de literatuur tot verschil van opvatting heeft geleid, kan thans nog niet aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen worden voorgelegd, aangezien de protocollen van 19 december 1998, Trb. 1989, 49 en 50, waarbij de interpretatiebevoegdheid van het Hof van Justitie inzake het EVO is vastgesteld en geregeld, nog niet in werking zijn getreden. De Hoge Raad zal, met inachtneming van het interpretatievoorschrift van art. 18 van het EVO, op eigen kompas moeten varen.

2. Voor zover thans in cassatie van belang liggen de feiten als volgt (zie r.o. 2 van het bestreden vonnis). Op of omstreeks 17 augustus 1994 heeft Hansa Chemie AG, een in Duitsland gevestigde rechtspersoon, op basis van haar "Verkaufs- und Lieferbedingungen" een partij chemische producten verkocht aan Bechem Chemie BV, een in Nederland gevestigde rechtspersoon, zulks voor een bedrag van, DM 19 680. Krachtens 6 van de "Verkaufs- und Lieferbedingungen" heeft Hansa een eigendomsvoorbehoud alsmede een zgn. "verlängerter Eigentumsvorbehalt" bedongen: "Der Käufer tritt hiermit die durch weiterveräußerung der Vorbehaltsware eintretenden Ansprüche gegen Dritte zur Sicherung aller unserer Forderungen an uns ab."

Op 18 augustus 1994 heeft Bechem de partij chemische producten doorverkocht aan Senzora BV, een in Neder-

land gevestigde rechtspersoon. Nog voordat Bechem met Hansa, en Senzora met Bechem had afgerekend, is op 31 augustus 1994 aan Bechem surséance van betaling verleend, waarna op 22 september 1994 het faillissement van Bechem is uitgesproken met aanstelling van thans eiser tot cassatie tot curator.

3. Inzet van de onderhavige procedure is de vraag wie rechthebbende is op de vordering op Senzora, Hansa of de curator.

4. Hansa stelt zich op het standpunt dat zij op grond van cessie ingevolge het "verlängerter Eigentumsvorbehalt" rechthebbende is en heeft bij dagvaarding van 20 maart 1996 voor de rechtbank te Zutphen een daartoe strekkende verklaring voor recht gevorderd. Hansa baseert haar standpunt op de stelling dat op grond van het bepaalde in art. 12 lid 1 EVO Duits recht, als het recht dat van toepassing is op de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem, de vraag naar de geldigheid van de cessie beheerst. Aangezien naar Duits recht een cessie tot stand komt door een niet aan enige vorm gebonden overeenkomst, is de cessie rechtsgeldig tot stand gekomen op het moment dat de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem werd gesloten, aldus Hansa.

4. De curator bestrijdt dit standpunt en verdedigt de opvatting dat op de cessie, ook al is op de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem Duits recht van toepassing, bij wege van dépeçage (art. 4 lid 1 EVO) Nederlands recht van toepassing is, aangezien de cessie veel nauwer met Nederland is verbonden. In ieder geval sluit art. 12 lid 2 EVO een overgang van een vordering uit, zo betoogt de curator, indien niet is voldaan aan de vereisten van het op de te cederen vordering toepasselijke recht. Op de koopovereenkomst tussen Bechem en Senzora is Nederlands recht van toepassing, zodat de te cederen vordering wordt beheerst door Nederlands recht. Naar Nederlands recht komt ten opzichte van de boedel aan de cessie geen effect toe, omdat zij in strijd is met art. 3:84 lid 3 BW. De cessie betreft immers een overdracht tot zekerheid, zodat er geen geldige titel voor de cessie is. Bovendien is de cessie pas aan Senzora meegedeeld, nadat de surséance van betaling aan Bechem was verleend, dus pas nadat Bechem beschikkingsonbevoegd was geworden. De mededeling is daarom, stelt de curator, niet tijdig en rechtsgeldig gedaan en heeft geen overgang van het vorderingsrecht tot gevolg op grond van de artt. 3:94 jo. 3:84 lid 1 BW en 35 dan wel 228 Fw.

5. Bij haar vonnis van 18 juli 1996 heeft de rechtbank Hansa in het gelijk gesteld. Zij overwoog daartoe onder meer:

"5.3. Of de onderhavige cessie, welke tot zekerheid van Hansa strekt, rechtsgeldig is, zal moeten worden bepaald aan de hand van het recht dat de verbintenissen tussen cedent en cessionaris beheerst. Blijkens artikel 12 lid 1 EVO, wordt op die verbintenissen het recht toegepast dat ingevolge dit verdrag op de tussen hen bestaande overeenkomst van toepassing is. (...).

Op grond van artikel 4 EVO wordt de contractuele relatie tussen Hansa en Bechem behoudens een rechtskeuze beheerst door Duits recht, zijnde het recht van het land

waar Hansa, die de kenmerkende prestatie moest verrichten, haar hoofdbestuur en -vestiging heeft.

De algemene voorwaarden, waarin de cessie ligt vervat, vormen een onlosmakelijk onderdeel van de koopovereenkomst tussen Hansa en Bechem, zodat de juridische relatie tussen hen ook wat dit betreft door Duits recht wordt beheerst.

(...)

In rechte staat vast dat naar Duits recht geen bijzondere eisen worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop een cessie tot stand komt alsmede dat naar dat recht fiduciaire cessies van toekomstige vorderingen zonder enige beperking mogelijk zijn. Naar Duits recht is de cessie tussen Bechem en Hansa niet alleen rechtsgeldig maar ook voltooid op het moment dat Bechem de vordering op Senzora verkreeg. Op dat moment was Bechem (...) nog volledig beschikkingsbevoegd. De Curator doet daarom ten onrechte een beroep op artikel 35 Fw."

6. Na de uitspraak van het vonnis zijn partijen blijkens een akte d.d. 7 augustus 1996 overeengekomen het hoger beroep tegen dit vonnis over te slaan en heeft de curator (tijdig) beroep in cassatie ingesteld met een uit verscheidene onderdelen opgebouwd middel. Hansa is in cassatie niet verschenen.

7. Onderdeel 1 van het middel is opgebouwd uit drie subonderdelen en stelt de vraag aan de orde naar welk recht de goederenrechtelijke aspecten van de onderhavige cessie worden beheerst. Het middelonderdeel verdedigt de opvatting dat de vereisten voor een rechtsgeldige overdracht van een vordering op naam worden bepaald door het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, althans door het recht van de gewone verblijfplaats van de cedent ten tijde van de overdracht, ongeacht een eventuele rechtsaanwijzing door partijen bij die overdracht. Volgens het middelonderdeel heeft de Rechtbank derhalve ten onrechte Duits in plaats van Nederlands recht op de goederenrechtelijke aspecten van de onderhavige cessie toepasselijk geoordeeld (subonderdeel 1.a), voorts ten onrechte het tijdstip van de mededeling bedoeld in art. 3:94 lid 1 BW in het midden gelaten (subonderdeel 1.b), en tenslotte in strijd met art. 3:84 lid 3 en 3:97 BW geoordeeld dat de onderhavige cessie werking heeft ten opzichte van de boedel (subonderdeel 1.c).

8. Bij de beoordeling van deze cassatieklachten dient een aantal vragen te worden onderscheiden. Een eerste vraag is of bij de toepassing van de conflictregels van art. 12 EVO onderscheid gemaakt moet worden tussen enerzijds de verbintenisrechtelijke aspecten en anderzijds de goederenrechtelijke aspecten van de cessie. Indien deze vraag bevestigend beantwoord moet worden, rijst vervolgens de vraag of deze aspecten alle een regeling vinden in art. 12 EVO en, zo ja, aan welke conflictregel de onderscheiden aspecten dan onderworpen zijn, aan die van art. 12 lid 1, aan die van art. 12 lid 2, of aan enige andere conflictregel. Indien aangenomen moet worden dat bij de toepassing van art. 12 EO geen plaats is voor een onderscheid tussen de verbintenisrechtelijke en goederenrechtelijke aspecten van de geldigheid van de cessie, moet de vraag beantwoord

worden welk recht volgens art. 12 EVO dan de geldigheid van de cessie beheerst: het recht aangewezen door lid 1 of het recht aangewezen door lid 2.

9. In de literatuur, zowel in de Nederlandse als in die van de andere verdragsstaten, wordt over deze vragen verschillend geoordeeld. Wat de Nederlandse literatuur betreft, leeft bij een deel van de schrijvers de opvatting dat de conflictregel van art. 12 lid 1 slechts ziet op de obligatoire aspecten, doch niet op de goederenrechtelijke aspecten van de cessie. Zie o.a. M.V. Polak, *Vermogensrechtelijke meerpartijenverhoudingen*, Praktijkreeks IPR, deel 15 (1993), nrs. 35 e.v. en nr. 70; L.F.A. Steffens, WPNR 6114 (1993), p. 866-868; dez., NTBR 1995, p. 61-66; dez., *Overgang van vorderingen en schulden in het Nederlandse internationaal privaatrecht*, diss. RUL (1997), p. 181 e.v.; R.I.V.F. Bertrams en H.L.E. Verhagen, WPNR 6088 (1993), p. 261-266; F. de Ly, NIPR 1995, p. 329-341; J.H. Dalhuisen, *Assignment of Claims in Dutch Private International Law*, in: *Kokkini-Iatridou-bundel* (1994), p. 183-199; R.A. Dudok van Heel, *Enkele juridische aspecten van "securitisation" (cessie in het internationaal privaatrecht)*, in: *Financiering en aansprakelijkheid* (1994), p. 109-124. Overigens verschillen deze schrijvers onderling van opvatting over de vraag welk recht dan van toepassing is op de goederenrechtelijke aspecten van de cessie. Sommigen menen dat de goederenrechtelijke aspecten van de cessie bij analogie onderworpen zijn aan het rechtsstelsel dat in gevolge art. 12 lid 1 van toepassing is (het zgn. cessiestatuut), anderen menen dat de conflictregel van art. 12 lid 2 (het zgn. vorderingsstatuut) beslissend is, en nog weer anderen zijn van oordeel dat de goederenrechtelijke aspecten van de cessie geheel buiten art. 12 vallen en beheerst worden door het rechtsstelsel dat ingevolge het commune conflictenrecht van toepassing is op kwesties van goederenrecht. Ik verwijs naar het overzicht bij Steffens (diss.), p. 197 e.v. Andere schrijvers zijn van oordeel dat ten aanzien van het toepasselijk recht op de geldigheid van de cessie geen onderscheid gemaakt dient te worden tussen de obligatoire en goederenrechtelijke aspecten en dat beide aspecten worden beheerst door het cessiestatuut van art. 12 lid 1 EVO. Zie o.a. R.B. Gerretsen, *Overgang van schuldvorderingen op naam* (1980), p. 23-28; J.G. Sauveplanne, *Elementair internationaal privaatrecht*, 9e dr. (1989), p. 70-73; Th.M. de Boer, WPNR 5833 (1987), p. 346-350; L. Strikwerda, *Inleiding tot het Nederlandse IPR*, 4e dr. (1995), nrs. 190-192. Zie voorts, wat het voormalige commune Nederlandse ipr betreft, W.L.G. Lemaire, *Nederlands Internationaal Privaatrecht (Hoofdlijnen)* (1968), p. 287-289.

10. Ook de Duitse literatuur is verdeeld. Heersende leer schijnt te zijn dat alle goederenrechtelijke aspecten van de cessie worden beheerst door het recht dat ingevolge art. 12 lid 2 EVO (=art. 33 lid 2 EGBGB) van toepassing is, doch een deel van de schrijvers is van oordeel dat de betrekkingen tussen cedent en cessionaris, zowel wat de obligatoire als goederenrechtelijke aspecten betreft, worden beheerst door het recht dat ingevolge art. 12 lid 1 EVO (= art. 33 lid 1 EGBGB) van toepassing is. Zie Steffens (diss.), p. 207/208. In Frankrijk wordt

volgens de heersende opvatting de vraag naar de goederenrechtelijke werking van de cessie tussen cedent en cessionaris beheerst door het recht dat ingevolge art. 12 lid 1 EVO van toepassing is. Verdeeldheid bestaat echter ten aanzien van de aanknopng van de goederenrechtelijke werking van de cessie ten opzichte van de debiteur en derden. Zie Steffens (diss.), p. 208/211. In Engeland heerst onduidelijkheid over de vraag naar welk recht de "property effects" van de cessie moeten worden beoordeeld. Een deel van de schrijvers meent dat de "property effects" worden beheerst door het recht dat ingevolge art. 12 lid 2 EVO van toepassing is, terwijl anderen van oordeel zijn dat deze effecten niet worden bestreken door het EVO en dus worden beheerst door het recht dat daarop ingevolge het commune ipr van toepassing is. Zie Steffens (diss.), p. 211/212. Van een heersende leer lijkt nationaal noch internationaal sprake te zijn.

11. Het toelichtende rapport bij het EVO van de hand van Mario Giuliano en Paul Lagarde (PBEG 1980, no. C 282/1, weergegeven in Schuurman & Jordens, nr. 157-V, p. 472 e.v.) biedt niet veel houvast. Ten aanzien van art. 12 lid 1 wordt opgemerkt:

"De interpretatie van deze bepaling geeft geen aanleiding tot moeilijkheden. Het is duidelijk dat volgens dit lid de betrekkingen tussen cedent en cessionaris van een vordering door het op de overeenkomst van cessie toepasselijke recht worden beheerst.

Hoewel nauwelijks twijfel kan bestaan over het doel en de betekenis van de bepaling, zou men zich kunnen afvragen waarom de groep aan deze bepaling geen eenvoudiger en dus elegantere redactie heeft gegeven. Waarom wordt bij voorbeeld niet gezegd: de overdracht van een vordering bij overeenkomst wordt in de betrekkingen tussen cedent en cessionaris beheerst door het op deze overeenkomst toepasselijke recht?

Aanvankelijk had de meerderheid van de delegaties inderdaad met een dergelijke redactie ingestemd. Vervolgens is men daarvan echter afgestapt vanwege de interpretatiemoeilijkheden die deze redactie zou hebben kunnen veroorzaken in het Duitse recht, waar de uitdrukking "overdracht" van een vordering bij overeenkomst mede de gevolgen omvat van de cessie ten opzichte van de schuldenaar, hetgeen uitdrukkelijk wordt uitgesloten door artikel 12, tweede lid.

Teneinde een redactie te vermijden waardoor de opvatting zou kunnen postvatten dat het op de overeenkomst van cessie toepasselijke recht, in de rechtsstelsels waarin deze overeenkomst als Kausalgeschäft wordt gezien, mede de voorwaarden voor de geldigheid van de cessie ten aanzien van de schuldenaar bepaalt, is uiteindelijk de huidige tekst aangenomen."

Ik meen dat uit deze passage in ieder geval zoveel duidelijk wordt, dat de conflictregel van art. 12 lid 1 ziet op de overeenkomst van cessie, dat wil zeggen op de goederenrechtelijke handeling waarbij de vordering wordt overgedragen, en niet op de overeenkomst tot cessie, dat wil zeggen de obligatoire overeenkomst die de titel vormt voor de overdracht van de vordering. Dat ligt ook wel voor de hand. Het toepasselijke recht op de obligatoire overeenkomst tot cessie, bijvoorbeeld koop,

vindt immers reeds een regeling in de algemene verwijzingsregels van art. 3 en 4 van het verdrag. Zou art. 12 lid 1 slechts zien op de obligatoire overeenkomst tot cessie, dan zou de bepaling overbodig zijn en zelfstandige betekenis missen. Bovendien kan deze obligatoire overeenkomst uit haar aard niet als een Kausalgeschäft worden gezien; dat begrip kan slechts betrekking hebben op de goederenrechtelijke handeling. Ik zou daarom willen verdedigen dat art. 12 lid 1 ziet op de overeenkomst van cessie, op de goederenrechtelijke handeling waarbij de vordering wordt overgedragen.

12. Betekent dit nu dat ook de derdenwerking van de cessie wordt beheerst door het recht dat ingevolge art. 12 lid 1 op de overeenkomst van cessie van toepassing is? Naar de letter van art. 12 lid 1 is de werking beperkt tot cedent van cessionaris.

13. Aangenomen dat art. 12 alle aspecten van de vraag naar het toepasselijke recht op de cessie beoogt te regelen - het Rapport Giuliano/Lagarde biedt geen enkele aanwijzing dat dit niet het geval zou zijn - staan twee opties open: de derdenwerking van de cessie valt óf onder het cessiestatuut van art. 12 lid 1 óf onder het vorderingsstatuut van art. 12 lid 2. Bij het bepalen van de keuze zou ik voorop willen stellen, dat het onwenselijk is dat ten aanzien van de overdracht van een vordering - hetzelfde geldt ten aanzien van de overdracht van andere goederen - de geldigheid tussen partijen moet worden beoordeeld naar een ander rechtsstelsel dan de geldigheid ten opzichte van derden. Onaanvaardbaar gevolg van een zodanige splitsing in het toepasselijke recht zou immers kunnen zijn dat een bepaalde overdracht wel (reeds) geldig is ten opzichte van derden, doch (nog) niet tussen partijen. Vgl. wat de overdracht van roerende zaken betreft J.C. Schultsz, Eigendomsverkrijging bij koop van roerende zaken in het Westeuropees internationaal privaatrecht, diss. (1995), p. 265. Uitgaande van de opvatting dat voorkomen moet worden dat de geldigheid van de overdracht ten opzichte van partijen en ten opzichte van derden onderworpen is aan verschillende rechtsstelsel, zou ik menen dat bij de uitleg van art. 12 tot uitgangspunt dient te worden genomen dat de derdenwerking van de cessie onderworpen is aan het cessiestatuut, tenzij uit het tweede lid volgt dat de derdenwerking wordt beheerst door het vorderingsstatuut.

14. Dit laatste is m.i. niet het geval. Het recht dat ingevolge het tweede lid van art. 12 van toepassing is (het vorderingsstatuut), bepaalt

- of de vordering voor cessie vatbaar is,
- de betrekkingen tussen cessionaris en schuldenaar,
- de voorwaarden waaronder de cessie aan de schuldenaar kan worden tegengeworpen, en
- of de schuldenaar door betaling is bevrijd.

Hieruit valt op te maken dat het vorderingsstatuut van toepassing is enerzijds op de vraag naar de vatbaarheid voor cessie van de over te dragen vordering (vgl. HR 11 juni 1993, NJ 1993, 776) en anderzijds op de positie van de schuldenaar ten opzichte van de oorspronkelijke en ten opzichte van de nieuwe crediteur. Bij dit laatste gaat het bijvoorbeeld om de vraag of de debiteur cessus bepaalde weren tegen de cessionaris kan inroepen en

om de vraag welke vormen in acht genomen moeten zijn om de cessie tegen de debiteur te kunnen inroepen. De kwestie van de geldigheid van de cessie ten opzichte van de debiteur cessus (dat is iets anders dan de inroepbaarheid van de cessie ten opzicht van de debiteur cessus) en van de geldigheid van de cessie ten opzichte van derden wordt in het tweede lid van art. 12 niet genoemd. Dit brengt mij tot de conclusie dat de materiële of goederenrechtelijke geldigheid van de cessie zowel tussen partijen als ten opzichte van derden, met inbegrip van de debiteur cessus, wordt beheerst door het recht dat door het eerste lid van art. 12 als toepasselijk wordt aangewezen, derhalve door het cessiestatuut.

15. Steun voor deze opvatting is mede te vinden in de voorgeschiedenis van art. 12 EVO. In het in 1972 gepubliceerde Voorontwerp van het EVO (zie daarover W.H. Haak en H.U. Hessurun d'Oliveira, preadviezen NVIR (1975; de tekst van het voorontwerp is als bijlage opgenomen bij deze preadviezen en is bovendien weergegeven in WPNR 5268, 1974, p. 417) werd de vraag naar de derdenwerking van de cessie onderworpen aan het vorderingsstatuut (art. 16 lid 2). Het Rapport Giuliano/Lagarde geeft geen opheldering over de vraag waarom in het definitieve ontwerp van het ECO dit onderwerp buiten het bereik van art. 12 lid 2 is gesteld. Aangenomen mag worden dat de schrapping niet berustte op de opvatting dat dit aspect van de cessie zich niet leent voor regeling in art. 12. Verondersteld mag worden dat de schrapping berust op de opvatting dat de vraag naar het toepasselijke recht op de derdenwerking van de cessie beheerst dient te worden door het cessiestatuut, en niet door het vorderingsstatuut. Daar zijn, zoals ik reeds betoogde, ook goede argumenten voor.

16. Dit een en ander brengt mij tot de overtuiging dat art. 12 EVO geen aanknopingspunten biedt voor de opvatting dat ten aanzien van de vraag naar het toepasselijke recht op de cessie een onderscheid moet worden gemaakt tussen de geldigheid van de overdracht tussen partijen en ten aanzien van derden. Beide aspecten moeten geacht worden onderworpen te zijn aan het cessiestatuut, dat wil zeggen aan het rechtsstelsel dat door het eerste lid van art. 12 als toepasselijk wordt aangewezen op de betrekkingen tussen cedent en cessionaris. Uit oogpunt van rechtszekerheid en hanterbaarheid van het ipr lijkt mij dit ook de meest verkieslijke oplossing. Zij heeft het voordeel van de eenvoud (slechts één rechtsstelsel bepaalt erga omnes de geldigheid van de cessie), zij voorkomt dat een internationale cessie eerder werkt tegenover derden dan tussen partijen, zij houdt rekening met het rechtsvergelijkende gegeven dat in veel rechtsstelsels, anders dan in het Nederlandse, de obligatoire en goederenrechtelijke aspecten van de cessie niet of niet scherp worden onderscheiden, zij brengt mee dat bij pakketcessies één rechtsstelsel van toepassing is op de gelegenheid daarvan, en zij vermeldt de lastige opgave om al dan niet op basis van een analoge toepassing van de *lex rei sitae* regel een goederenrechtelijk statuut voor de cessie te construeren.

17. Gevolg van deze uitleg van art. 12 EVO is dat de geldigheid van een cessie, ook ten opzichte van derden, wordt beheerst voor het rechtsstelsel dat van toepassing is op de tussen cedent en cessionaris bestaande overeenkomst. Dit betekent dat een in deze overeenkomst opgenomen rechtskeuze (art. 3 EVO) mede de goederenrechtelijke aspecten van de cessie omvat. Bezwaarlijk acht ik dit niet. Voor de aantasting van de belangen van derden hoeft niet te worden gevreesd. De internationaliteit van het geval brengt reeds mee dat alle betrokkenen buiten de veilige beslotenheid van het eigen recht worden geplaatst en rekening moeten houden met de mogelijkheid dat hun positie is onderworpen aan vreemd recht, en de mogelijkheid van rechtskeuze komt de flexibiliteit van de internationale financieringspraktijk ten goede. Verwezen zij naar het Rapport van het secretariaat van UNCITRAL, getiteld "Assignment in Receivables Financing, Discussion and Preliminary Draft of Uniform Rules", bestemd voor de achtentwintigste zitting van die organisatie, van 2 tot 26 mei 1995, waarin voor cessie vrije rechtskeuze wordt voorgesteld, die mede de goederenrechtelijke aspecten omvat. Zie over dit rapport Michel Pelichet, Note sur la loi applicable à la cession de créances. Document préliminaire No 13 d'août 1996 à l'intention de la Dixhuitième session de la Conférence de la Haye de d.i.p.

18. Ik keer terug naar onderdeel 1 van het middel. Ik kan daarover na de vorenstaande beschouwingen kort zijn.

19. Subonderdeel 1.a, dat primair de opvatting verdedigt dat de vereisten voor een rechtsgeldige overdracht van een vordering op naam worden bepaald door het recht dat de gecedeerde vordering beheerst, berust op een onjuiste rechtsopvatting. Zoals de Rechtbank met juistheid heeft overwogen, volgt uit het eerste lid van art. 12 EVO dat de vraag of de onderhavige cessie rechtsgeldig is, bepaald wordt door het recht dat de verbintenissen tussen cedent en cessionaris beheerst, dat wil zeggen door het recht dat ingevolge het EVO van toepassing is op de tussen hen bestaande overeenkomst. Nu de Rechtbank onbestreden in cassatie heeft vastgesteld dat ingevolge de verwijzingsregel van art. 4 EVO de overeenkomst tussen Hansa en Bechem wordt beheerst door Duits recht, heeft de rechtbank, uitgaande van dit oordeel, terecht Duits recht van toepassing geoordeeld op de (goederenrechtelijke) geldigheid van de onderhavige cessie. Hieruit volgt dat ook de subsidiair en meer subsidiair door het subonderdeel verdedigde opvattingen, die erop neerkomen dat de Rechtbank de geldigheid van de cessie had moeten beoordelen naar Nederlands recht als het recht van de gewone verblijfplaats van de cedent (Bechem) ten tijde van de overdracht, niet als juist kunnen worden aanvaard. Subonderdeel 1.a is, zo volgt, tevergeefs voorgesteld.

20. Subonderdeel 1.b, dat de Rechtbank verwijt ten onrechte in het midden te hebben gelaten op welk tijdstip de mededeling bedoeld in art. 3:94 lid 1 BW heeft plaatsgevonden, bouwt kennelijk voort op de opvatting dat de geldigheid van de onderhavige cessie beoordeeld dient te worden aan de hand van het Nederlandse recht.

Aangezien de Rechtbank heeft geoordeeld dat de geldigheid van de onderhavige cessie naar het Duitse recht moet worden beoordeeld en aangezien dit oordeel in cassatie stand kan houden, was de Rechtbank niet gehouden te onderzoeken of en wanneer aan de door het Nederlandse recht als geldigheidsvoorwaarde voor de cessie gestelde mededelingsvereiste van art. 3:94 lid 1 BW is voldaan.

21. Hetzelfde geldt voor subonderdeel 1.c. Dat naar Nederlands recht een rechtshandeling die ten doel heeft een goed over te dragen tot zekerheid geen geldige titel is voor overdracht van dat goed (art. 3:84 lid 3 BW), behoefde de Rechtbank niet van haar oordeel te weerhouden. De Rechtbank heeft immers geoordeeld dat de geldigheid van de onderhavige cessie beoordeeld dient te worden aan de hand van het Duitse recht, en dit oordeel is in cassatie tevergeefs bestreden. Terzijde merk ik op dat ik in het middel geen klacht lees tegen het oordeel van de Rechtbank dat ook de vraag of toekomstige vorderingen vatbaar zijn voor de cessie beoordeeld dient te worden aan de hand van het cessie-statuu.

22. Subonderdeel 2 van het middel is voorwaardelijk voorgesteld, nl. onder de voorwaarde dat het vonnis van de Rechtbank aldus moet worden gelezen dat de Rechtbank Duits recht krachtens rechtsaanwijzing (door Hansa en Bechem) van toepassing heeft geacht.

23. Deze lezing van het bestreden vonnis mist feitelijke grondslag. Uit r.o. 5.3, tweede alinea, blijkt dat naar het oordeel van de Rechtbank de contactuele relatie tussen Hansa en Bechem op grond van art. 4 EVO, dat wil zeggen op grond van de objectieve verwijzingsregel, wordt beheerst door Duits recht. De overwegingen in de vierde en vijfde alinea van r.o. 5.3, waarin de Rechtbank onderzoekt of Hansa en Bechem Duits recht ook hebben gekozen als de toepasselijke wet, zijn kennelijk ten overvloede gegeven. Voor zover hierover anders zou moeten worden geoordeeld, faalt het onderdeel overigens wegens gebrek aan belang: indien de Rechtbank ten onrechte heeft aangenomen dat Hansa en Bechem een rechtsgeldige rechtskeuze voor Duits recht hebben gedaan, kan het - in cassatie niet bestreden - oordeel van de Rechtbank dat, zonder rechtskeuze, ingevolge art. 4 EVO hetzelfde rechtsstelsel van toepassing is de beslissing van de Rechtbank dat Duits recht de overeenkomst van Hansa en Bechem beheerst zelfstandig dragen. Overigens miskent het onderdeel (subonderdelen 2.a en 2.b) dat het EVO geen formele eisen stelt aan de rechtskeuze en dat onder het EVO een stilzwijgende rechtskeuze als rechtsgeldig wordt aanvaard, mits de rechtskeuze voldoende duidelijk blijkt uit de bepalingen van de overeenkomst of de omstandigheden van het geval.

24. Sub Onderdeel 3 van het middel verwijt de Rechtbank geen acht te hebben geslagen op de stelling van de curator dat naar het op de cessieovereenkomst toepasselijke Duitse recht krachtens art. 33 EGBGB de goederenrechtelijke verhouding wordt beheerst door het recht dat op de gecedeerde vordering van toepassing is.

25. Het onderdeel faalt, reeds omdat het berust op de onjuiste rechtsopvatting dat bij de toepassing van de verwijzingsregels van het EVO herverwijzing of renvooi kan plaatsvinden. Deze opvatting is in strijd met art. 15 EVO, luidende:

"Wanneer dit Verdrag de toepassing van het recht van een land voorschrijft, worden daaronder verstaan de rechtsregels die in dat land gelden met uitsluiting van het internationaal privaatrecht."

26. De conclusie strekt tot verwerping van het beroep.